

HAAR WILDE DENKEN

Over het werk van Christy Gast

Een denkbeeldig gesprek vindt plaats tussen twee New Yorkers, die al pratende en druk gebarend door de straten van Manhattan lopen...

WOODY ALLEN: 'What's gotten into you, Christy? You wanna leave the Yankees for The Marlins, for The Miami Dolphins[1]?! For Golden Girls[2]?! For Provincial Wasteland... For a Bunch of Amateurs?! Are you out of your **mind?!

CHRISTY GAST: Well,... if out of my mind means you accuse me of some kind of obscure savagery, or wild thinking[3]... hell, yes I am out of my mind. You should be proud of me. Taking the leap. What's wrong with you, Woody? Are you afraid?! Of what's inside that impenetrable heart of darkness[4]...is that it?!

Driving Distance to Destination: 1,292 miles.

Wanneer ik de website van beeldend kunstenaar Christy Gast open en de titelindex van haar werken lees, die overigens veel weg heeft van een archaisch folkalbum, krijg ik zin om te vertrekken. Morgen ontmoet ik haar in Magic City[5]. Haar aanstekelijke beschrijvingen geven lucht en avonturierzin en proeven als een eigenzinnig loflied op de Amerikaanse *morfologie*:

Monster Tree – Batty Cave – We Live Inside The World[7] – *Mounted Horse Men – Contemplating a Stream - Molly's Nipple – Female Soldier Ballads – Potato Hill Salad – Cloud Seeding Circus – The Earth We Inhabit*.

Haar projecten verkennen de culturele historie van het landschap. Ze laat zich hierbij inspireren door lokale geschiedenissen, toeristische trekpleisters[8], folkloristische franjes, kosmologische regalia, indianenverhalen, utopische bewegingen, technocratische ingrepen en buitenissige details, die ze vindt tijdens het landjuttten. Ieder raadselachtige vondst onderwerpt ze aan haar geïmproviseerde onderzoeksmethode. Ze geven haar aanwijzingen, die haar helpen om de samengeraapte identiteit van haar onderzoeksterrein - *The Earth We Inhabit* - beter te begrijpen.

NEXT EXIT: Las Delicias Peruanas[9]

Bestemming bereikt. Er is niemand - behalve Christy en ik - in dit helverlichte kantinerestaurant, dat dicht tegen het centrum van Wynwood[10] aanligt. Aan de muren hangen bergbewoners in bontgekleurde outfits. Er is een karoakeset en klein podium aanwezig, voor wie het niet kan laten. We bestellen gefrituurde yuca[11]. En verkoelend bier. Om mee te beginnen. Buiten trilt het asfalt van de scherpe augustuszon. Het is haast niet voor te stellen dat hier op deze slome locatie – stadsreptielen zijn gewaarschuwd - straks de meest populaire en druk bezochte kunstbeurs van Amerika plaatsvindt: Art Basel Miami.

'Miami is vreemd'. 'Elke dag denk ik meerdere malen:

WAAR BEN IK?! Is dit wel Amerika?! Dit perifere conglomeraat – waar Cubaans, Latijns en Caribisch bloed stroomt - lijkt op niks wat ik gewend was. Surreëel. Duister. Oppervlakkig. Magisch. Gekmakend. Ritmisch. Lomp. Drukkend. Weids. Protserig. Twijfelend. Opwindend. Melancholisch. Vruchtbaar. Onnozel. Verward. Misschien lijdt deze rafelige metropolis – verscheurt tussen twee continenten - aan een meervoudige persoonlijkheidsstoornis. Je weet nooit wat je te wachten staat. Ze blijft ongrijpbaar, impulsief. Ook al is haar karakter onstuimig en verwacht ze me, ze verleidt me telkens weer.'

*the state with the prettiest name,
the state that floats in brackish water,
held together by mangrove roots*[12]

'Gelukkig heb ik me nooit echt laten leiden door de verborgen wetmatigheden die de kunstwereld bewust of onbewust dicteert. Integendeel. Ik schep er juist plezier in om de grenzen van mijn kunstenaarspraktijk te verkennen.

'Zo reisde ik geruime tijd door Amerika met een kunstenaarscollectief. We noemden onszelf *Cloud Seeding Circus of the Performative Object* en leefden als nomadische verhalenvertellers. Vogelvrij waren we. Om te vliegen en te landen. Er ontstond een eigentijdse, wonderlijke versie van het traditionele circusfenomeen. Eentje zonder levende tijgers en olifanten, maar met absurdistische performances, *props* en beeldende kunst'.

Het videowerk *Demonstration* hoort bijvoorbeeld in dit genre thuis. Twee meisjes met heel korte tutu rokjes, waar je geregeld onder mag kijken, dwarrelen voortdurend door het beeld. Ze verbeelden een kosmologische theorie, geïnspireerd op het principe dat de vrouw de spin van het universum is. De doorzichtige actrices fladderen als kleine Isadora Duncan's [14] rond in een decor van glimmende papierbollen, stoffen vlaggetjes, punttenten, stokken en sokkels van sloophout. Bedachtzaam beroeren en verschuiven ze ieder aanwezig object. Totdat het klopt. En er een alternatieve, gedroomde hemelse orde ontstaat. 'I have a deep and burning need to get out of town and look at the infrastructure, the outskirts and the underskirts'.

Christy's obsessieve honger naar onbekend terrein maakt haar gevaarlijk, haar werkwijze onbevreesd. Moeiteloos springt ze van de ene naar de andere kunstvorm. Als ik een visitekaartje zou mogen voorstellen, dan zou ik een lange strook voor haar ontwerpen, waarop altijd plek is voor nieuwe ontdekkingen. Vooralsnog zou er op staan:

Schatgraver
Folklorist
Vagebond
Bricoleur
Pionier
Liefhebber
Idealist
Strijder
Krijger

Natuurvorser
Dromer

En beeldbestormer. Een muzikale weliswaar. Zo bekeek ik online de video *Duet*, met als ondertitel *I find sympathetic resonance in a bronze sculpture*. Op straat staat een bronzen sculptuur van een man op leeftijd, ongetwijfeld een weldoener, schooldirecteur of burgemeester. We zien 'm niet helemaal. Slechts zijn romp. Hij is keurig in pak en stropdas. Christy drukt haar lippen in zoenstand vol tegen de naad van zijn bronzen oksel (lijkt mij vies), alsof daar een gaatje in het gietsel of in de lasnaad zit. Ze neuriet een lied. De man 'zingt' mee, hij is haar klankkast. De holle, onzichtbare ruimte leeft.

Florida's aanwezigheid heeft Christy's werk zichtbaar veranderd. Het is wilder, rijper geworden. Haar laatste video-installatie Herbert Hoover's Dyke illustreert dit.

Ik kijk naar een Hollands lijkend laagland, zo lijkt het. Even dacht ik de Afsluitdijk te herkennen, maar vergis me. Dit is Lake Okeechobee. Een natuurlijke binnenzee in het hart van Florida. Rondom dit kolossale meer loopt een kunstmatig dijklint van 140 mijlen lang, dat de suburbs van Zuid Florida moet beschermen tegen eventuele overstromingen. Dit werkt uitstekend. Maar niet voor Okeechobee. Die wil stromen, bewegen. Haar flora en fauna uitwisselen met verderop gelegen gebieden zoals de Everglades. Ik probeer me voor te stellen hoeveel tonnen ingenieurs, zand en grind nodig waren om deze blauwe reus eronder te krijgen. Blijkbaar was er voldoende materieel en strijd lust, want Lake Okeechobee leidt sinds jaren een teruggetrokken bestaan.

Er is niemand te zien. Behalve Christy. En een enkele kalkoengier die af en toe door het beeld cirkelt. Haar masculiene outfit is zorgvuldig gekozen: ruime cowboyhoed, rokkostuum in Vaudevillestijl met daaronder een paar onrustige tapdancschoenen. Haar accessoires zijn een reeks zelfgeknutselde levensgrote sieraden en artefacten. Gemaakt van ter plekke gevonden materialen. Een broche van schildpadrug met uitstekende rietpluimen, een kleurrijk houten schild met purschuimwolkje en verscheidene planksoorten belegd met hoornschelpen. Geboeid kijk en luister ik naar deze eenzame vrouwfiguur die al tappend, rammelend, knerpend, stampend over Hoover's dijken en sluizen een vervreemdend ritueel volbrengt. Met choreografische precisie beroert het metaal onder haar voeten elk geluidmakend detail. Via slagbomen, asfalt, watertanks en trapeuningingen componeert zij een hypnotiserende, percussieve soundtrack voor haar vergeten omgeving. Haar menselijke verschijning steekt schril af tegen de geometrisch vormgegeven achtergrond van dit niet meer zo natuurlijke man-made landschap.

Het is haar gelukt. Om een raadselachtige, gewaagde video te maken, die bolstaat van kritische en wetenschappelijke referenties, maar die nergens verkrampt aanvoelt. Juist licht, losjes en uitnodigend. Het is lastig stilstaan bij dit werk. Mijn benen willen meedoen. Ik wou dat ik net als in de film *The Purple Rose of Cairo* [15] door het celluloid heen kon stappen. Naar

de andere kant, daar onder de huid. Om mij net als Christy Gast te verliezen. In een wervelend, geheimzinnig universum.

Schemer valt. De serveerster vraagt of we de dessertkaart willen zien. Liever ga ik naar buiten. De stad in. We bedanken, betalen en schudden de kokkin de hand, die mij in uitgelaten Spaans iets zachts toestopt.

- Did You Ever Try A Zapote Brieto? [16] –

FURTHER READING

[1] FLORIDA MARLINS [baseball] en MIAMI DOLPHINS [football] zijn de hoogst spelende professionele mannenteams in de staat Florida. Beide komen uit voor de World Series ofwel de Super Bowl. Voor Amerikaanse baseball- en football-vrouwen bestaat er alleen de mogelijkheid om op semi-professioneel niveau competitie te spelen. Vrouwenbaseball wordt sinds eind 19e eeuw veelvuldig uitgeoefend in USA.

[2]

[2] GOLDEN GIRLS was een populaire Amerikaanse televisieserie over vier vrouwen op leeftijd die samen in één en hetzelfde huis wonen in Miami. De show behandelde actuele onderwerpen zoals de coming out van de broer van Blanche, veilig vrijen, lege nestsyndroom, leeftijdsdiscriminatie, seksisme, FBI betrokkenheid, chronisch vermoeidheidssyndroom, orgaandonatie, huiselijk geweld, gokverslaving, kunstmatige inseminatie, dierenrechten, daklozen en dementie.

[3] HET WILDE DENKEN – la pensée sauvage - is een begrip en boektitel uit 1962 van de Franse antropoloog en filosoof Claude Levi-Strauss, die beweert dat zowel de wetenschap als de magie een manier zijn om de wereld te begrijpen. Op de foto: Nambikwara Indianen gefotografeerd door Claude Levi Strauss in Brazilië. - Slapende familie -.

[4]

[4] HEART OF DARKNESS – Roman van Joseph Conrad. Het is het verhaal van een moeizame tocht stroomopwaarts over de Kongo, naar de nog niet in kaart gebrachte donkere binnenlanden van Afrika ten tijde van het imperialisme.

[5] MAGIC CITY - de officiële bijnaam van MIAMI.

[6] Christy Gast maakte drie werken *We Live Inside The World*, *The Earth We Inhabit* en *Demonstration*, die geïnspireerd zijn op de Utopische, esoterische beweging The Koreshan Unity. Opggericht door natuurkundige Dr. Tyrus Reed uit Chicago in 1869. Hij en zijn volgelingen vestigden zich in Estero Fort Myers, Florida en streefden onder andere gelijkheid van man en vrouw na. Daarnaast ontwikkelde Reed kosmologische theorieën. In zijn belangrijkste werk *Cellular Cosmogony* verklaart hij dat het universum zich niet buiten ons bevindt, maar zich afspeelt binnenin de holle aarde.

[6]

[7] WYNWOOD is van oudsher de thuisbasis van Miami's Puerto Ricaanse gemeenschap. -Wynwood wordt ook Little San Juan of El Barrio genoemd.

[8] YUCA wordt dikwijls verward met YUCCA. Yucca is een palmlelie - meerjarige plant, die van nature voorkomt in Amerika. De planten hebben dikke, leerachtige bladeren eindigend in een scherpe punt. Yuca is de Spaanse benaming voor wat in Nederland Cassave of Maniok wordt genoemd. Deze wordt gekweekt vanwege haar eetbare delen.

[8]

[9] Fragment uit het gedicht FLORIDA van ELIZABETH BISHOP, die werd geboren in 1911 in Massachusettes. Ze wordt gezien als een van de meest invloedrijke en getalenteerde Amerikaanse dichters van de twintigste eeuw. Verbleef tijdelijk in Key West, voordat ze naar Brazilië vertrok. Aanvankelijk wilde ze hier twee weken blijven, maar ging pas na vijftien jaar terug naar de USA. Ze voelde zich thuis in Zuid-Amerika, werd verliefd op Carlota Costallat de Macedo Soares en schreef hier haar meest belangrijke werken.

[10] In 1927 kwam de Amerikaanse danseres – choreograaf ISADORA DUNCAN op 49-jarige leeftijd om het leven. Het uiteinde van haar rode zijden sjaal die ze om haar hals droeg raakte in een van de spaakwielen verstrikt van haar cabriolet. Ze werd uit de auto getrokken en enkele meters meegesleurd.

[11] PURPLE ROSE OF CAIRO is een Amerikaanse film uit 1985 van regisseur Woody Allen. Het is een drama/komedie over een jonge vrouw – Mia Farrow - die volkomen opgaat in de films die ze in de bioscoop ziet. Zeker als een van de filmpersonages uit het witte doek in de echte wereld stapt.

[11]

[12] ZAPOTE BRIETO is de Spaanse naam voor de Zwarte Zapotevrucht, die veel groeit in Zuid Florida. Oorspronkelijk afkomstig uit Zuid Amerika. Het bijna zwarte vruchtvlees smaakt naar chocolade mousse. De vrucht wordt ook wel Chocolate Pudding Fruit genoemd